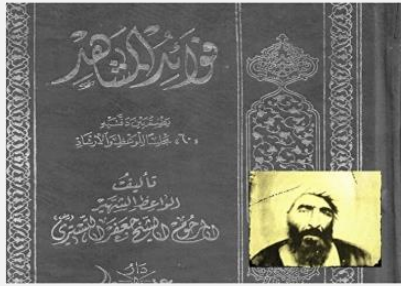

مراقب ماه خدا هستی؟

علامه شیخ جعفر شوشتری در مجلس چهارم کتاب «فوائد المشاهد» می‌گوید: آیا اعتقاد داری که خداوند صاحب جلال و اکرام، نعمت‌های زیادی به تو بخشیده است...

علامه شیخ جعفر شوشتری در مجلس چهارم کتاب «فوائد المشاهد» می‌گوید: آیا اعتقاد داری که خداوند صاحب جلال و اکرام، نعمت‌های زیادی به تو بخشیده است که مخصوص و خالص برای تو است؟ آیا احترام ماه رمضان را نگه می‌داری؟ یا به او اهانت می‌کنی؟ آیا او را بزرگ می‌شماری؟ یا چند بار در روز به آن تازیانه می‌زنی؟ مراقب باش که به او صدمه ای نرزی.

کتاب فوائد المشاهد و نتایج المقاصد من زیر بخشی از مجلس چهارم مواظ علامه شیخ جعفر شوشتری در ماه مبارک رمضان است. این مجالس که بیش از ۱۴۰ سال پیش در کاظمین بر پا شده، در کتاب «فوائد المشاهد و نتایج المقاصد» توسط «محمد بن علی اشرف طالقانی» از شاگردان علامه گردآوری شده است. بخشی از مجلس چهارم از نظرات می‌گذرد:

درباره میهمانی ماه مبارک رمضان و ویژگی‌های این مهمانی که رسول اکرم(ص) درباره آن فرمودند: «ماه خداوند همراه با برکت و رحمت به سوی شما روی آورد» سخن گفتیم. میهمانی ماه مبارک رمضان غیر از مانده ی الهی عمومی است که دائماً گسترده است، این یک میهمانی ویژه و برای اشخاص مخصوصی است.

نمی‌دانم سلوک و رفتار شما با این میهمان که رسول اکرم(ص) آن را به میان ما آورده و به بدان سفارش کرده است، چگونه است؟ آیا احترام آن را نگه می‌دارید؟ یا به او اهانت می‌کنید؟ آیا او را بزرگ می‌شماری؟ یا چند بار در روز به آن تازیانه می‌زنی؟ مراقب باش که به او صدمه ای نرزی. مراقب باش که ظالمانه از بینش نبری. مراقب باش که با شمشیر آن را تکه تکه نکنی.

ماه خدا مانند خانه خدا است. همچنان که گناه در خانه خدا، مضاعف است، در ماه خدا نیز دو برابر است. از ارتکاب گناه در این ماه بر حذر باشید. در مجلس گذشته برخی از امور متعلق به روزه داری را یاد کردیم و گفتیم روزه مانند نماز، نیازمند قصد قربت است. می‌توانی این نیت را تا ظهر انجام دهی و بعد از آن باید نیت قضا به جای آوری و این کار را مستمراً در طول ماه انجام دهی.

می‌خواهیم درباره سه موضوع سخن بگوییم: اول معرفت خدا، دوم ترس خدا و سوم طاعت و عبادت خدا است. معرفت خدا مهم تر از هر چیزی است، چراکه اگر کسی با شک و شبهه درباره خدا بمیرد، مشرک مرده است. همان طور که حضرت امیرالمؤمنین(ع) فرمود: «هر کس خداوند را به مخلوق تشبیه کند، نسبت به خداوند بزرگ کافر شده است». بلکه هر کس آفریننده هستی را به مخلوق شبیه سازد، یا محلی برای او تعیین کند، چنانکه بگوید او در آسمان است، چنین کسی کافر است، چراکه خداوند سبحان، از مرور زمان و حلول مکان منزّه است. اینکه ما دستمان خود را به سوی آسمان بلند می‌کنیم به سبب وجود عرش در آسمان است و آن جایی است که فیوضات از آن نازل می‌شود. از این رو ما مأموریم دستمان خود را به سوی آسمان بلند کنیم وگرنه آسمان و زمین و آنچه میان آن دو است از آن خدا است. ما باید این (باور) را در قلب خود بپذیریم تا از شک و شبهه رها شویم و چیزی از آن باقی نماند. اگر چیزی از این شک و شبهه در قلب یکی از ما باقی بماند باعث می‌شود ثمری از اعمال خود به دست نیآورد، حتی اگر در روز عاشورا و در رکاب حضرت سیدالشهدا(ع) به شهادت رسیده باشد، او وارد آتش می‌شود و در آتش جهنم جاودان است.

پس آگاه باشید و شک و شبهه درباره خداوند را از قلب‌های خود دور کنید، چراکه هلاک می‌شوید. در اینجا موضوع دیگری است که انسان را هلاک می‌کند و آن این است که برخی از مردم به وجود خدا ایمان دارند، اما برای او یک شبهه قرار می‌دهند. واجب است که خداوند را منزّه کنید و شبیهی برای او قرار ندهید.

مسئله دیگر، ترس از خدا است. چه بسیار از افرادی که زیاده روی در گناه کرده بودند و با ترس از خدا اعمال خود را اصلاح کردند؛ مانند شخصی که کفن می‌زدید، پس وصیت کرد بعد از مرگ، جسد او را بسوزانند و خاکسترش را به باد دهند و خانواده اش چنین کردند. به امر خدا، خاکستر او جمع شد، دلیل این کار از او پرسیده شد. پاسخ داد: خدایا من از تو می‌ترسم. خداوند به سبب این ترس او را آمرزید. یا شخصی که وصیت کرد او را در قبرستان مسلمانان دفن نکنند و بعد از مرگ ریسمانی به گردن او ببندند، او را روی زمین بکشند و بگویند: این بنده از خدا، گریزان است. طبق وصیت با او چنین کردند. بعد از آن ندایی از آسمان آمد که او را رها کنید که اصلاح شد. «إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا» (آیه ۴۵ سوره نازعات).

باید خدای تعالی را در هر مکانی یاد کنیم و از او خشیت و ترس داشته باشیم که این خشیت و ترس ان شاءالله مقدمه امیدواری

است و باید به رجا و امیدواری خالص و کامل دست پیدا کنیم، تا سبب نجات ما شوند.

در ابتدای ماه مبارک رمضان گفتیم کمی جان های خود نسبت به ورود ماه مبارک رمضان را یادآوری کنید. حق مراعات الهی را به جای آورید. همان طور که گفتم زمانی که ماه مبارک رمضان وارد می شود خودت را خطاب قرار بده و به خودت اینطور بگو: «اللَّهُمَّ إِنَّهُ قَدْ دَخَلَ شَهْرُ رَمَضَانَ».

امروز می خواهم سخنی بگویم که ترس و هول آن بیشتر است: «آیا درباره وجود خدا چیزی شنیده ای؟» اگر شنیده و تصدیق کرده باشی، پاسخ می دهی: «آیا ما را مسخره کرده ای، مگر ممکن است نشنیده باشیم ما از کودکی او را شناخته ایم». ما می گوئیم بر فرض که تو این سخن را تصدیق کرده باشی، اما گویا تو به خدایی خواب و غافل اعتقاد داری. از ظاهر حال تو می فهمم تو گناہانی مرتکب می شوی. گویا تو به یک خدای غافل اعتقاد داری. ای بیچاره، به خودت چنین بگو: عذاب پروردگار تو شدید است. ای نفس من، خداوند قهار و جبار است. آیا می خواهی دروغت، وقتی می گویی پروردگاری دارم، آشکار شود؟ آیا اعتقاد داری که خداوند صاحب جلال و اکرام، نعمت های زیادی به تو بخشیده است که مخصوص و خالص برای تو است؟ ای بیچاره، آیا تاکنون چیزی را خالصانه به خدا تقدیم کرده ای؟ خداوند دارایی هایی به تو عطا کرده، سپس از تو خواسته از آنچه به تو عطا کرده به او قرض بدهی. بگذار ببینم، آیا با خداوند صادقانه رفتار می کنی یا خیر؟ آیا در ارتباط با خدا صدق و راستی داری؟

اگر به یک سر پیاز نیاز پیدا کنی، می گویی باید آن را بخرم، اما چگونه آن را می خری؟ زمانی که چیزی برای آخرت ذخیره نکرده ای، چه بسا بگویی «خدا کریم است». چگونه برای خریدن پیاز، نیازمند پول هستی، اما برای آخرت نیازمند هیچ سرمایه ای نیستی؟! وقتی در پایان عمر به قبر منتقل می شوی از اوضاع دینت از تو خواهند پرسید، در حالی که دروغ تو در همه امور روشن شده است. دروغ تو حتی در گفتن کلمه «لا اله الا الله» آشکار می شود. غفلت بر شما چیره شده است. باید در این ماه مبارک عملی انجام دهیم.

در زمان افطار خداوند هزاران نفر را از آتش رهایی می بخشد. در روز جمعه خداوند هزاران نفر از مردم را در هر ساعت از آتش رها می کند و الان زمانی که خداوند هزاران نفر را در هر ساعت از آتش رهایی بخشد نمی دانم آیا ما از آتش الهی رها شده ایم، یا خیر؟ باب میهمانی الهی باز شده است و ما باید وارد آن شویم. برای این میهمانی، فواید و مائده های بسیاری است که برخی از آنها را گفتیم. یکی از آنها قرائت سوره مبارکه قدر است. اگر شخصی این سوره را در وقت افطار و یا سحر بخواند و بین این دو زمان از دنیا برود، اجر شهیدی دارد که در راه خداوند کشته شده است.

دیروز دانستیم دری برای ورود به این میهمانی الهی برای ما پیدا نمی شود و گفتم بیاید از خداوند مسئلت کنیم. ما افراد سائل را دیده ایم که پشت در خانه های مردم می گویند «یا الله، یا کریم». گفتیم ما همگی وهم داریم، چرا که معصوم در دعا عرضه می دارد: «لَعَلَّكَ عَن بَابِكَ طَرَدْتَنِي وَعَن خِدْمَتِكَ تَحَيَّنْتَنِي، أَوْ لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي مُسْتَخْفًا يَحْكُكَ فَأَقْصَيْتَنِي»: (شاید مرا از درگاہت رانده ای، و از خدمتت عزل نموده ای، یا مرا دیده ای که حقت را سبک می شمارم پس از پیشگاہت دورم ساختی).

می ترسم که به ما اجازه دهند دعا کنیم و مسالت بجوئیم: «أَوْ لَعَلَّكَ لَمْ تُجِبْ أَنْ تَسْمَعَ دُعَائِي قَبَاعَدْتَنِي»: (با شاید دوست نداشتی دعایم را بشنوی پس دورم نمودی). این دعا یک فراز دیگر دارد: «أَوْ لَعَلَّكَ رَأَيْتَنِي فِي الْعَاقِلِينَ فَمِنْ رَحْمَتِكَ آيَسْتَنِي» (یا شاید مرا در گروه غافلان دیدی، پس از رحمتت نامیدم کردی). آیا این را می شنوی و از اینکه وضعیت تو به چنین سطحی رسیده است، نمی لرزی؟ او می گوید: «رحمت من، بعد از این هرگز شامل تو نمی شود ای بنده من» اگر به این درجه برسیم چه کنیم؟ زمانی که هیچ امیدی باقی نمی ماند راه حل چیست؟ آنچه از این فقره دعا می فهمم این است که راه حل نیست. پس از ورود به میهمانی اول (ماه رمضان) نامید شدیم، و می ترسیم که از میهمانی بزرگ قیامت نیز نامید شویم، روزی که شیطان هم در آن امیدوار است.

این فرازها را از دعای ابوحمزه ثمالی بخوان و نگاه کن تمام صفاتی که سبب یأس و ناامیدی می شوند، به من شجاعت و امید داده اند؟ و آن «فَوَعِزَّتِكَ لَوْ ائْتَهَرْتَنِي مَا بَرَحْتُ مِنْ بَابِكَ وَ لَا كَفَعْتُ عَنْ تَمَلِّقِكَ» (به عزتت سوگند، اگر مرا از درگاہت برانی، جای دیگری نمی روم و دست از ستایش و کرنش در برابر تو برنمی دارم!).

ای خدای من، من بزرگی جز تو ندارم. جایی ندارم. پس به سوی تو می آیم و می خواهم به سختی این حالت را نگهدارم و هر بار مرا برانند، جای دیگری نمی روم و بدتر از همه خطاب «إِنَّا تَسِينَاكُم» (سجده، ۱۴): ما شما را فراموش کردیم. سخنی که در نهایت به گناهکاران گفته می شود. پس ما می گوئیم: خدایا ما فراموش نمی کنیم و می خواهیم در این ساعت از روز جمعه در جمع قافله ای باشیم که از آتش رها می شوند. به شرط عمل به این فقره از خطبه رسول اکرم (ص) در پاسخ به امیرالمؤمنین (ع) که پرسش کردند: بهترین اعمال در این ماه چیست؟ ایشان فرمودند: بهترین عمل در این ماه پرهیز از محارم الهی است.